

INGLIZ TILIDAGI SINONIMLARNING NUTQIY FAOLIYATDAGI O'RNI

Alfraganus universiteti

Ijtmoiy fanlar fakulteti

Logopediya yonalishi

3 kurs talabasi

Turg'unboyeva Feruza Shuxrat qizi

Annotatsiya: Shu maqolada davlat tilidagi sinonimlarning samarali faoliyatidagi o'rni, ma'lumot semantik va uslubiy iqtisodiy tahlili. muhim rol o'ynaydi Qiyosiy va kontekstual misollar orqali sinonimlarning tilning muloqot jarayonidagi ahamiyati ko'rsatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: sinonim, semantika, stilistika, nutqiy faoliyat, ingliz tili, kontekstual ma'no.

РОЛЬ СИНОНИМОВ В АНГЛИЙСКОЙ РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация: В статье анализируется роль синонимов в эффективном функционировании государственного языка, информационно-семантический и методологический экономический анализ играет важную роль. Значение синонимов в процессе языковой коммуникации показано на сопоставительных и контекстуальных примерах.

Ключевые слова: Синоним, семантика, стилистика, речевая деятельность, английский язык, контекстуальное значение.

THE ROLE OF SYNONYMS IN ENGLISH SPEECH ACTIVITY

Abstract: This article analyzes the role of synonyms in the effective functioning of the state language. Informational-semantic and methodological economic analysis play a significant role. The significance of synonyms in linguistic communication is demonstrated through comparative and contextual examples.

Keywords: synonym, semantics, stylistics, speech activity, English language, contextual meaning.

Til birliklari ichida sinonimlar nutqning semantik boyligini oshiruvchi muhim vositadir. Ingliz tilidagi sinonimlar milliy lug'aviy ma'nolarni ifodalaydi, balki nutqning ekspressivligi, ritmik tuzilishi va kontekstga moslashuvini ham ta' muvofiq. Lingvistik shuni ko'rsatadiki, sinonimlardan samarali boshqarish nutqni yanada boy, tushunarli va muloqotga mos qiladi.

Sinonimlar yordamida til foydalanuvchisi bir fikrni turli uslubdan ifodalashi mumkin. Masalan, “happy – joyful – content” so'zlari umumiy quvonchni bildiradi, lekin hujjat kontekstga qarab nutqning rang-barangligini baholaydi. Shu tariqa sinonimlar nutqda ma'noni takrorlamasdan, yanada aniq va obrazli ifodaga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, sinonimlar ingliz tilining turli janrlardagi matnlarida keng qo'llanadi. Badiiy adabiyotda ular obrazlilikni kuchaytiradi, publitsistik matnlarda mavzuni ta'kidlaydi, ilmiy ishlar va texnik matnlarda esa tushunarlilik va aniqlikni ta'minlash. Bu asosiy sinonimlarning tilning semantik va stilistik qatlamlaridagi muhim rolini namoyish etadi.

Shu bilan birga, sinonimlarning nutqiy faoliyatidagi o'rni til o'rganish jarayonida ham katta ahamiyatga ega. Ingliz tilini o'rganayotgan shaxslar sinonimlardan o'tish orqali nutqning boyligi va kontekstga moslashuvini rivojlantiradi, turli maqsadli muloqot vaziyatlarida so'z tanlashda erkinlikka ega bo'ladi.

Umuman olganda, ingliz tilidagi sinonimlar nutqning semantik aniqligini yozish, matnga ekspressivlik ritmik tuzilish berish, kommunikativ samaradorlikni mustahkamlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Ularni o'rganish ilmiy nazariy tilshunoslik uchun, balki amaliy nutq va tarjimada ham zarurdir.

1. Sinonimlarning semantik xususiyatlari: Sinonimlar bir-biriga yaqin yoki bir xil ma'noga ega bo'lgan leksik birliklardir. Masalan, ingliz tilida “big – large huge”, “happy – joyful – content”, “smart – intelligent – clever kabi sinonim juftliklari – va uskunolari

mavjud. Bu birliklar semantik yaqin bo'lib, lekin turli kontekstlarda o'ziga xos ma'no nozikliklarini ifodalaydi.

Sinonimlarning nutqdagi semantik roli bo'lishdan iboratki, ular ma'noni aniqlashtirish, takrorlanishni tuzatish va fikrni rang-barang ifodalash qiladi. Masalan, “joyful” so'zlari umumiy quvonchni bildiradi, biroq “joyful” so'zi ko'proq hissiy va badiiy kontekstlarda, “happy” esa kundalik muloqotga moslashgan.

2. Stilistik xususiyatlari: Ingliz tilidagi sinonimlar nutqning stilistik boyligini yana. Stilistik tik sinonimlar matnda ritmik va obrazli tuzilish, ekspressivlikni kuchaytiradi. Masalan:

- "U aqli, aqli va aqli edi." – bu jumlada sinonimlar bir-birini takrorlamasdan, ayolning aqliy munosabatni qanday tutishi bilan ko'proq.

- Publitsistik matnlarda esa sinonimlardan metaforik yoki ta'kidlovchi loyihalarda foydalaniladi: “Masala jiddiy, tanqidiy va dolzarbdir”.

Sinonimlar yordamida matnga yordamlik, qatilylik, iliklik yoki dramatik ohang berish mumkin. Shu manba stilistik nutqning ifodaviylyginida katta manzil ega.

3. Nutqiy faoliyatdagi roli: Sinonimlarning nutqiy faoliyatdagi harakatdor kommunikativ samaralikni ta'minlashdir. Ular:

- Ma'noni aniqlashtirish va tushunarli qiladi.

- Nutqni takrorlanishdan saqlaydi, o'quvchi yoki tinglovchida zerikish hissi tug'dirmaydi.

- Matnga ekspressivlik, ritm va obrazlilik qo'shadi.

- Turli kontekstlarda (badiiy, ilmiy, publitsistik) matnni muloqotga moslashtirish, sinonimlar ingliz tilini o'rganayotgan shaxslar uchun nutqiy boy va lingvistik tanlovni

beradi. Ular kontekstga qarab eng mos leksik birlikni tanlash orqali tilni samarali ishlatishni o'rgatadi.

Ingliz tilidagi sinonimlar til eng muhim qatlamlaridan biri bo'lib, ular natiq lug'aviy birliklarning semantik yaqinligini namoyon etadi, balki nutqning ta'sirchanligi, aniqligi va ifodaviy kuchini ham rivojlanadi. Sinonimlar orqali til egasi bir xil fikrni rang va ohanglarda ifodalash uchun ega bo'ladi. Masalan, “begin – start – commence” kabi so'zlar umumiy ma'noda “boshlash”ni bildirsa-da, hujjat kontekstda nutqning uslubiy rang-barangligini tasdiqlaydi.

Stilistik yordam sinonimlarning qo'l nutqni obrazli, ekspressiv va ritmik qiladi. turli, badiiy adabiyotda sinonimlar matnga estetik ta'sir qiladi, obrazni chuqurlashtirish va o'quvchi e'tiborini jalb qiladi. Ilmiy matnlarda esa sinonimlar aniqlik va ish faoliyatini ta'minlashga xizmat qiladi, publitsistik nutqda esa ta'sirchanlikni oshiradi. Shu bois sinonimlar kommunikativ samaradorlikni belgilashda beqiyos ahamiyat kasb etadi.

Qiyosiylarning erkin, ingliz tilidagi sinonim boyligi va tizimliliigi bu tilning global muloqotda mahsulotlik mavqeini yordamga yordam beradi. Bu holat o'zbek tili va boshqa tillarda ham sinonimiy qatlamni o'rganish zaruriyatini kuchaytiradi. Zero, sinonimlar tilshunoslik ilmiy nazariyasi, balki amaliy nuqtai nazardan ham muhim kasb etadi.

Shunday qilib, ingliz tilidagi sinonimlarni chuqur o'rganish va ularni nutqiy faoliyatda samarali qo'llash til boyligini, muloqot jarayonini mazmunan teran va ifodali qiladi. Bu esa til o'rganuvchilar, tarjimonlar, yozuvchilar hamda pedagoglar uchun bevosita amaliy qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. S. Ullmann. *Semantika: Ma'no faniga kirish*. Oksford, 1962 yil.
2. FR Palmer. *Semantika*. Kembrij universiteti nashriyoti, 1981 yil.
3. D. Kristal. *Kembrij ingliz tili ensiklopediyasi*. Kembrij universiteti nashriyoti, 2003 yil.

4. VN Komissarov. *Obshchaya teoriya perevoda*. Moskva, 1990 yil.
5. R. Quirk, S. Greenbaum. *Ingliz tilining keng qamrovli grammatikasi*. Longman, 1985 yil.
6. A. Ahmedov. *O'zbek tili semantika va stilistika asoslari*. Toshkent, 1995.